

Länsstyrelsen i Örebro län
Miljöprövningsdelegationen
702 11 Örebro

Datum
2021-09-10
Utfärdad av

Dokumentidentitet
SBTC 21-0195

Vår referens
Terése Riddersand
Er referens

Ansökan om utökning av antal skott i tillstånd enligt miljöbalken för civilt skjutfält med provningsverksamhet, vid Saab Bofors Test Center AB, Bofors skjutfält, Örebro län

Sökande: Saab Bofors Test Center AB

Ansökans omfattning: Ansökan om tillstånd enligt miljöbalken för civilt skjutfält, inom Bofors skjutfält i Karlskoga, Nora och Örebro kommuner, Örebro län, innefattande provningsverksamhet enligt verksamhetsbeskrivning i MKB.

Saab Bofors Test Center AB, nedan kallat SBTC, begär tillstånd för civilt skjutfält med provningsverksamhet på Bofors skjutfält, i huvudsaklig överensstämmelse med denna ansökan och miljökonsekvensbeskrivning.

SBTC har bedrivit sin verksamhet inom Bofors skjutfält sedan 1999-01-01, först under namnet Bofors Test Center AB och efter namnändringen år 2001 under nuvarande namn. Bolaget övertog 1999 verksamheten, som dessförinnan (fr o m 1991) bedrevs av Swedish Ordnance – FFV Bofors AB med organisationsnumret 555267-9455 (1996 namnändrat till Bofors AB). Före år 1991 bedrevs skjutfältsverksamheten av AB Bofors med organisationsnumret 556111-5477.

SBTC ägs till:

- 61 % av Saab Dynamics AB, org nr 556264-6074
- 30 % av BAE Systems Bofors AB, org nr 556204-1904
- 9 % av EURENCO Bofors AB, org nr 556267-9372

Saab Bofors Test Center AB

Postadress
Box 418
SE-691 27 Karlskoga
Sweden
www.testcenter.se

Besöksadress
Bofors Skjutfält 201
Karlskoga
exp@testcenter.se

Telefon
+46 586 680 00
Fax
+46 586 681 99

Styrelsens säte
Karlskoga

Organisationsnummer
556035-3558
VAT No
SE556035355801

Datum
2021-09-10

Dokumentidentitet
SBTC 21-0195

Innehållsförteckning

1	Sökande – administrativa uppgifter	3
2	Yrkande och åtaganden	4
2.1	Yrkanden	4
2.2	Åtaganden.....	5
2.3	Förslag till villkor.....	5
2.4	Kommentarer och motiv till föreslagna villkor.....	6
3	Tidigare prövning.....	7
4	Nuvarande och sökt provningsverksamhet.....	7
4.1	Historik & bakgrund till ansökan	7
4.2	Nuvarande förhållanden och planerad verksamhet	8
4.3	Sökt verksamhet	10
5	Lokalisering	13
5.1	Alternativ lokalisering	13
6	Miljökonsekvensbeskrivning.....	14
6.1	Sammanfattning.....	14
6.2	Miljöförbättrande åtgärder som vidtagits för provningsverksamheten sedan 2005	15
7	Säkerhet.....	16
8	Miljöbalkens allmänna hänsynsregler.....	16
9	Förslag till kontroll av verksamheten.....	17
10	Samråd	17
11	Aktförvarare	18

Datum
2021-09-10Dokumentidentitet
SBTC 21-0195

1 Sökande – administrativa uppgifter

SBTC bedriver prov- och destruktionsverksamhet inom Bofors skjutfält som sträcker sig över tre kommuner, Karlskoga, Nora och Örebro.

Sökande	Saab Bofors Test Center AB
Organisationsnummer	556035-3558
Besöksadress	Bofors skjutfält 201
Postadress	Box 418, 691 27 Karlskoga
Telefonnummer	0586 – 680 00
Kontaktpersoner	Stefan Krol, VD, 072-467 01 93 Terése Riddersand, Miljö- & kvalitetschef 072-467 01 08

Uppgifter om anläggningen:

Platsnamn	Saab Bofors Test Center (Bofors skjutfält)
Ort där anläggningen finns	Karlskoga
Kommun	Karlskoga, Nora och Örebro kommuner
Län	Örebro
Fastighetsbeteckning	Innanför skjutfältsgården belägna hela eller delar av fastigheter: Utterbäck 1:4, Bofors Skjutfält 4:2, Bofors Skjutfält 4:4, Hovmanstorp 2:1, Tolsboda 2:4, Nora Stads Öken 1:1, Bocksboda 1:3, Gamla Pershyttan 5:13, Gamla Pershyttan 3:18, Nya Pershyttan 2:6
Markägare	Saab Bofors AB, Wikers AB och Niklas Eriksson (Del av Nya Pershyttan 2:6)
Platsnummer	1883-104
Huvudbransch	92.10 Civilt skjutfält

Datum 2021-09-10 Dokumentidentitet SBTC 21-0195

Övriga branschkode	24.47 Tillverkning av ammunition yrkesmässigt i icke-industriell skala.
Tillståndsgivande myndighet	Länsstyrelsen Örebro län, miljöprövningsdelegationen
Nuvarande tillstånd	Lst dnr: 5511-04030-2004, samt MD Mål nr M 19414-05
Tillsynsmyndighet	Länsstyrelsen Örebro län
Miljöledningssystem	ISO 14 001
Omfattas av industriutsläppsförordningen 2013:250	Nej
Omfattas av Seveso-lagstiftning	Ja, verksamheten omfattas av högre krav nivån enligt Seveso (p g a destruktionsdelen som numera ligger under ett eget tillstånd)

2 Yrkande och åtaganden

2.1 Yrkanden

1. Saab Bofors Test Center AB yrkar att miljöprövningsdelegationen ska lämna bolaget tillstånd enligt miljöbalken till provningsverksamhet inom Bofors skjutfält avseende skjutning med grov-, mellan och finkalibrig ammunition enligt följande:
 - 25 000 skott per år av mellan- och grovkaliber varav maximalt 6 000 skott av grovkaliber
 - finkaliber utan begränsning av antal skott.
 - indelningen i kaliber görs enligt följande:
 - Finkaliber:* < 20 mm, inklusive granattillsatser till finkalibervapen och granatsprutor
 - Mellankaliber:* 20 - 89 mm, inklusive 120 mm granatkastare
 - Grovkaliber:* > 89 mm, undantag 120 mm granatkastare
2. SBTC yrkar även att fortsatt tillstånd ska ges till annan provningsverksamhet på Bofors skjutfält såsom provning av missiler och luftburna vapen samt bemannade och obemannade flygfarkoster, dels provningsverksamhet avseende minor, minröjare, verkans- och stridsdelar, handeldvapen samt delsystem och komponenter, dels provningsverksamhet för undersökning av miljötålighet, brandutveckling, aerodynamik och materialpåverkan vid brand, transportklassningsprov av explosiva varor m m i överensstämmelse med nuvarande verksamhet.

Datum
2021-09-10

Dokumentidentitet
SBTC 21-0195

3. SBTC yrkar vidare att tillstånd ska ges att i anslutning till provningsverksamheten inom skjutfältet, i erforderlig omfattning, förrådshålla explosivämnen och färdigställa provmaterial för verksamheten, samt även i mindre skala tillverka material som används i provverksamheten, samt referensammunition för försäljning.
4. Slutligen yrkar SBTC att tillståndet ska få tas i anspråk enligt 22 kap 28 § miljöbalken även om beslutet inte vunnit laga kraft.

2.2 Åtaganden

SBTC åtar sig att förlägga merparten av den sökta ökningen av grovkaliber till provplats Lillen som ligger längre från sammanhållen bebyggelse i Immetorp och Utterbäck jämfört med provplats Björnen, där den övervägande delen grovkaliber skjuts idag (3,4 km jämfört med 1,5 km).

Vidare åtar sig SBTC att undersöka hur information om högbullrande (grovkaliber) skjutning, samt eventuella skjutningar på helger, kvällar och nätter kan göras mer tillgänglig för närboende och övriga intresserade.

2.3 Förslag till villkor

SBTC föreslår att följande villkor ska gälla för verksamheten:

1. Om inte annat följer av övriga villkor skall verksamheten i huvudsak bedrivas i enlighet med vad bolaget angivit i ansökan eller i övrigt åtagit sig i ärendet.
2. Skjutplatser skall väljas så att bullerstörningarna av skjutverksamheten i möjligaste mån begränsas. Skjutplats Övre/Nedre får endast användas för skjutning med grovkaliber då det är påkallat av provets kravspecifikation (t ex maximal skjutlängd, behovet av särskild mätutrustning eller filmning mot uppbyggd bakgrund), eller demonstration, dock max 30 dagar per år.
3. Skjutverksamheten ska i huvudsak bedrivas dagtid på vardagar (kl 07.00-18.00). Bullret får under kvällstid och nattetid (kl 18.00 – 07.00) inte ge upphov till högre beräknade maximala ljudnivåer vid bostäder än 95 dB(C) i enlighet med regeringens riktlinjer (1998) för skjutfält där artilleri och andra tunga vapen skjuts. Bullrande verksamhet i samband med provning under kvällar, nätter och helger, som överskrider ovanstående värde, får endast ske i undantagsfall, när det är påkallat av särskilda skäl.
4. Bolaget ska fortlöpande följa föroreningssituationen som provningsverksamheten ger upphov till. Vid behov ska åtgärder vidtas för att hindra uppkomsten, eller konsekvenserna/spridningen av föroreningar.
5. Provningar, av betydelse från miljösynpunkt, som ej tidigare har bedrivits inom skjutfältet eller förändringar av betydelse av befintliga provningsmetoder, nya permanenta provplatser och målområden, ska föregås av en anmälan till tillsynsmyndigheten, som har möjlighet att föreskriva nödvändiga skyddsåtgärder.

Datum
2021-09-10Dokumentidentitet
SBTC 21-0195

6. Område B - E får inte avlysas i större omfattning än 220 dagar per år.
7. Flytande kemikalier och flytande farligt avfall skall förvaras på tät invallad yta där invallningen rymmer den största enskilda förvarade volymen plus 10% av den maximalt förvarade volymen inom invallningen. Sker lagringen utomhus skall lagerplatsen vara försedd med tak eller regnskydd samt vara skyddad för påkörning. Avsteg från detta krav kan för viss kemikalie och flytande avfall medges av tillsynsmyndigheten efter det att bolaget genom en riskanalys visat att likvärdiga skyddsåtgärder kan vidtas. Riskanalysen skall utföras med vedertagen metod.

2.4 Kommentarer och motiv till föreslagna villkor

Utgångspunkten för de föreslagna villkoren är nuvarande tillståndet från 2005. De villkor som reglerar destruktion i det gamla tillståndet (villkor 8, 9, 10, 11, 12 och 13) har inte tagits med i denna ansökan eftersom destruktionsverksamheten numera har ett eget tillstånd.

Villkor 2 i gamla tillståndet var formulerat som en produktionsbegränsning och reglerade antal skjutna skott per år. Eftersom antalet skott är en förutsättning för själva tillståndet så har detta villkor inte tagits med.

Gamla villkor 3 har i denna ansökan delats upp i villkor 2 som hanterar val av provplats för att begränsa bullerstörningar och villkor 3 som hanterar begränsningar i dB(C) på kvällar, nätter och helger. I villkor 2 har SBTC lagt till en frivillig begränsning för skjutplatsernas Övre/Nedre avseende skjutning med grovkaliber (> 89 mm) för att tydliggöra att vi i görligaste mån försöker styra bort grovkaliber från denna provplats. Villkor 3 är förändrat så till vida att vi hänvisar till de beräknade bullervärdena framtagna av WSP. Dessa värden innebär att SBTC vid skjutning på kvällar, nätter och helger inte mer än undantagsvis, då särskilda skäl finns, kan använda provplatser där det finns risk att bullernivåerna överskrider 95 dB(C). I villkoret trycker vi även på att skjutverksamhet kommer att bedrivas dagtid.

Gamla villkor 4 har tagits bort eftersom vi har genomfört många mätningar i samband med klagomål och kommit fram till att kopplingen till vissa vädersituationer (bl a inversion) är stark. Enda möjligheten att minimera störning är att i möjligaste mån flytta verksamheten längre in på skjutfältet, och att främst genomföra provning dagtid på vardagar, vilket vi redan gör.

Nya villkor 4 motsvarar gamla villkor 5.

Nya villkor 5 motsvarar i princip gamla villkor 6, men vissa ord som beskriver verksamheten har bytts ut för tydlighetens skull ("prov" har ändrats till "provningmetoder", "nya provplatser" till "nya permanenta provplatser" och "nedslagsplatser" har ändrats till "målområden"). Vi anser inte att tillfälliga provplatser ska behöva anmälas eftersom dessa inte har någon som helst infrastruktur utan utgörs av t ex en vändplan eller utvidgning på en väg. Samma sak med nedslagsplatser kontra målområden. Nedslagsplatser kan vara i princip var som helst inom skjutfältets gränser, medan målområden är en iordningställd yta som används mer frekvent t ex 22 000-plan.

Datum
2021-09-10

Dokumentidentitet
SBTC 21-0195

Nya villkor 6 motsvarar gamla villkor 7 men med miljödomstolens ändring av antal dagar från 40 till 220 dagar per år, vilket blev resultatet av SBTC:s överklagan av länsstyrelsen beslut 2005.

Nya villkor 7 motsvarar gamla villkor 16, men begreppet ”råvaror och tillsatsmedel” är utbytt till kemikalier eftersom SBTC inte har någon egentlig produktion och att begreppen råvaror och tillsatsmedel därför inte är tillämpligt för verksamheten.

Gamla villkor 14 reglerar vibrationer från verksamheten och gamla villkor 15 luftstövåtgång. Dessa villkor har bedömts som irrelevanta för provningsverksamheten, se även styckena 8.9 och 8.10 i MKB.

3 Tidigare prövning

Verksamheten är tidigare prövad enligt Miljöbalken 2005-06-14 av miljöprövningsdelegationen på länsstyrelsen Örebro län. Detta beslut överklagades till miljödomstolen avseende antalet avlysningsdagar i ”B-området” på skjutfältet (numera B-E). Miljödomstolen biföll SBTCs begäran att få avlysa 220 dagar i stället för 40 dagar som länsstyrelsen beslutat. En sammanställning av tidigare prövningar återfinns i miljökonsekvensbeskrivningen, avsnitt 4.

4 Nuvarande och sökt provningsverksamhet

4.1 Historik & bakgrund till ansökan

SBTC bedriver kvalificerad provningsverksamhet på Bofors skjutfält sedan 1999. Provning görs av i huvudsak vapen och ammunition, men även av civila produkter, huvudsakligen inom explosivämnesområdet. Företaget genomför också destruktion av explosiva varor, men den verksamheten regleras av ett separat tillstånd (nytt sedan 2020-12-21).

Bofors skjutfält (bild 1) skapades 1913, och verksamheten ökade kraftigt i omfattning under världskrig och kapprustning fram till 1980-talet. Efter 80-talet och fram till ca 2015 har försvarsmakterna i Europa i allmänhet och i Sverige i synnerhet befunnit sig under ständig minskning av volym, samma förhållande har givetvis gällt även inom försvarsindustrin.

Datum
2021-09-10

Dokumentidentitet
SBTC 21-0195

Bild 1 Bofors respektive Villingsbergs skjutfält.

Denna trend har genom det försämrade säkerhetsläget nu vänt och Europa inklusive Sverige rustar upp igen. Aktiviteten i försvarsindustrin har därmed åter ökat och behovet av SBTCs tjänster ökar. Vi har tvingats till omfattande investeringar och anställningar för att klara det behov som det förändrade säkerhetspolitiska läget tvingat fram.

Vi ser nu att de förväntade verksamhetsvolymerna i framtiden sannolikt innebär en återgång till tidigare nivåer före nedgången. Redan idag är en begränsande faktor för SBTC det nuvarande miljötillståndet, som ju tillkom under ”nedrustningsperioden”. Begränsningen innebär i förlängningen svårigheter att tillgodose såväl Sveriges som EUs behov av militär utrustning för alla de nya militära förband som skall sättas upp och återstartas.

4.2 Nuvarande förhållanden och planerad verksamhet

Provning av vapensystem med tillhörande ammunition bedrivs på flera platser parallellt inom SBTCs skjutfält. I genomsnitt sker provning som innefattar någon form av omsättning av explosiv vara på mer än tre platser varje dag. Merparten av provningen bedrivs ifrån våra fasta provplatser. Vi gör idag ca 700 olika prov årligen. Volymen har gått upp ifrån ca 550 prov för fem år sedan.

Våra fasta provplatser har historiskt ofta varit dedikerade till vissa typer av prov, eller provning av olika bestämda typer av vapensystem. Genom nyanställningar och stora investeringar i såväl infrastruktur som mätsystem pågår en process som gör platserna mera generella och allsidigt användbara. Alla fasta platser ska kunna hantera olika komplexitetsgrad av provning och olika sorters provning med olika typer av vapensystem.

Vi verkar också på temporära provplatser som normalt inte är bemannade. Där finns viss infrastruktur, men viss materiel måste ställas på plats inför ett prov. Det kan röra sig om elverk, arbetscontainrar och liknande utrustning.

Datum
2021-09-10

Dokumentidentitet
SBTC 21-0195

Dessutom verkar vi ifrån tillfälliga provplatser som inte har någon uppbyggd infrastruktur alls. Det kan vara en godtycklig vägkorsning eller breddad mötesplats. Där ställs mobila mätsystem och containrar upp inför ett prov. Typiskt skjuts en handfull skott ifrån en sådan plats. Ammunitionen landas på någon av de förberedda målytor som finns längs mittlinjen på Bofors skjutfält. Provplatsen tömmas och avstädas efter nyttjandet.

Förutom ovanstående finns och kommer finnas specialprovplatser för särskilda sorters prov. Miljötålighetslaboratorium, vindtunnel, röktunnel och lystorn kan nämnas som exempel.

Flexibiliteten är viktig då vi är ett ”provning sinstitut” och det är kundernas behov av provning som styr vilken typ av provning vi bedriver. För att klara den volym provning som krävs måste vi arbeta parallellt och en uppgång till i genomsnitt 5-6 parallella provningar är skönjbar i 10-års-perspektivet.

En provningskampanj har oftast ett förberedelseskede där provplatsen görs i ordning. Olika mätsystem, vapensystem och målanordningar placeras ut och mäts in noggrant. Förberedelserna tar normalt 1-3 dagar. Själva provet genomförs normalt på ca 1-5 dagar. Extremfall då vi bygger upp en provplats i två veckor för ett prov som klaras av på en timme förekommer.

Rör det sig om provskjutning varierar antalet skott som skjuts per dag till mellan 5 och 50 i normalfallet. Allt beroende på komplexitet och syftet med provet. Vad som skall mätas, vilken mätdata kunden behöver, hur stor del av händelseförloppet som skall höghastighetsfilmas eller mätas med radar, men också hur mycket provplatsen behöver återställas efter varje skott. Är målet en betongvägg där penetration är ett krav måste denna i regel bytas efter varje lyckat skott. Provens komplexitet styrs oftast av slutkundens (aktuell försvarsmakts) krav på hur funktionen hos den provade produkten skall verifieras. Ofta baseras provningens genomförande samt vad som skall mätas och hur det skall mätas på internationellt framtagna och fastställda standarder. Nationella standarder förekommer.

Efter en genomförd provning sker återställning och avstämning av platsen eller ombyggnation inför nästa provning. Samtidigt sker efteranalys av insamlad data och film. Analysen kan ta allt ifrån enstaka timmar till veckor. Strävan är alltid att placera liknande typ av prov efter varandra på samma plats för att minimera ombyggnadstiderna.

SBTC bedömde 2019 att den ökning av provningsvolymerna vi sett under de sista tre åren skulle medföra att vårt nuvarande miljötillstånd skulle vara tillfyllest intill minst 2023, men vi konstaterar att volymerna nu ökar ännu snabbare. Detta innebär att vi ser framför oss en möjlig fördubbling av verksamheten, med 5-6 parallella provningar och upp mot 1200 separata provningar om året. Vi ser det som fullt möjligt att volymerna inom 10 år går upp mot 25000 skott varav 6000 grovkalibriga skott årligen, varför detta är den utökade ram vi ansöker om.

Vid dessa volymer kommer sannolikt stadigvarande platsbrist uppträda i de SV delarna av skjutfältet. Vår normala skjutriktning är åt NO. Under 80-talets högbelagda tider genomfördes en stor mängd skjutning i NO delen av skjutfältet i SV riktning. Man sköt så att säga åt två håll mot mitten på skjutfältet och understundom ”i kors”.

Datum
2021-09-10Dokumentidentitet
SBTC 21-0195

Vi praktiserar redan idag vid vissa tillfällen skjutning från NO ifrån temporära skjutplatser vid de fall provningens syfte kräver detta. Två områden i skjutfältets norra delar kommer sannolikt behöva öka i nyttjande som utskjtningsplats, främst för granatkastare. Det rör sig om områdena "Beteshult" och terrängen NO om "Domaråsen" som idag nyttjas vid ett fåtal tillfällen årligen som utskjtningsplats.

4.3 Sökt verksamhet

Ansökan avser en utökning av totalt antal skott, både mellan- och grovkaliber, jämfört med nuvarande tillstånd, samt en ändring i definitionen av mellan- och grovkaliber.

Nuvarande tillstånd 2005-06-14 anger att högst 13 000 skott av mellan- och grovkaliber får skjutas per år, och av dessa får högst 3 000 skott vara grovkaliber.

I nuvarande tillstånd är kalibergränserna definierade enligt följande:

Finkaliber: 5,56 – 20 mm

Mellankaliber: 40 - 90 mm

Grovkaliber: 105 – 155 mm

Se nedanstående tabell (Bild 2).

Tabell 2: Skjutverksamhet mellan 1999 – 2002

Skjutverksamhet; kaliber (mm)	Antalet skott			
	år 1999	år 2000	år 2001	år 2002
5,56	0	57	0	0
7,62	2173	2423	999	964
9	0	3900	20	37
12,7	5	13	12	228
20	1261	498	325	249
40	3294	3614	1915	1375
57	508	541	1357	674
61	0	21	0	0
71	0	0	0	12
73	0	0	2	42
75	9	0	0	0
76	0	0	0	0
81	0	20	0	0
84	1728	2372	2790	2915
90	0	0	0	0
105	3	0	0	0
120	118	128	24	0
150	0	0	0	0
152	13	0	0	0
155	470	319	609	389
Summa	9582	13 906	8161	6885

finkaliber

mellankaliber

grovkaliber

Bild 2 Tabell som visar de kalibergränser som SBTC nuvarande tillstånd bygger på.

Då detta inte är helt logiskt sett ur ett bullerperspektiv och det faktum att indelningen skapar luckor i kaliberspannet önskar vi fortsättningsvis använda följande definitioner:

Finkaliber: < 20 mm, inklusive granattillsatser till finkalibervapen och granatsprutor

Mellankaliber: 20 - 89 mm, inklusive 120 mm granatkastare

Grovkaliber: > 89 mm, exklusive 120 mm granatkastare

Datum
2021-09-10

Dokumentidentitet
SBTC 21-0195

Omklassningen av granatkastare till ”mellankaliber” oavsett kaliber (81 eller 120 mm) kan göras eftersom granatkastare inte bygger upp samma tryck i sitt eldrör och att projektilen inte heller kan gå lika långt och med så hög hastighet som en kanon/haubits (se vidare bullerdelen i MKB, särskilt stycke 8.8.2 ”Vapenkonstruktionens inverkan på bullerspridningen”). Granatkastaren bullrar därmed betydligt mindre än en kanon med motsvarande kaliber.

Granattillsatser till finkalibervapen och granatsprutor bör räknas som finkalibervapen utifrån bullerstörning, trots större kaliber på verkansdelen (30-40 mm). Dessa vapen bygger upp betydligt lägre tryck och därmed ljud än motsvarande kaliber i form av en automatkanon 40 mm.

Saab Bofors Test Center AB (SBTC) ansöker nu om en utökning av totalt antal skott årligen av mellan- och grovkaliber till 25 000 skott varav 6 000 skott grovkaliber.

Ökningen beror på ett ökat behov från våra kunder av kvalificering och provning av vapensystem, ammunition, krut m m. För vissa komplexa produkter görs provningen med huvudsyfte att verifiera simuleringsmodeller, men för enklare mängdprodukter och för leveransprovning av dessa sker kvalitetskontrollen av produkterna genom att en utvald mängd skjuts.

Den förväntade ökningen framgår av nedanstående diagram, där grå linje visar den ökning som vi såg framför oss 2019 och gul linje den ökning som nu föreligger. Den blå respektive den röda linjen visar nuvarande tillståndsnivå respektive sökt tillståndsnivå. Grön linje visar förväntad ökning av grovkaliber.

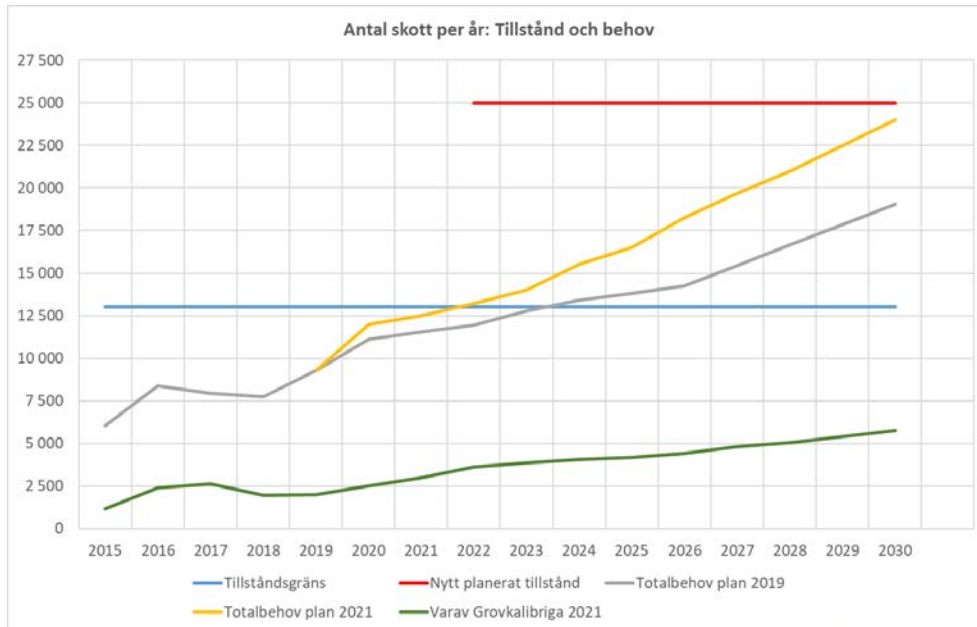
Datum
2021-09-10Dokumentidentitet
SBTC 21-0195

Diagram 1- Grå linje beskriver förväntat antal skott i 2019 års långsiktiga plan. Blå linje är nuvarande tillståndsgräns. Röd linje är sökt tillståndsgräns. Gul linje beskriver nuvarande förväntad utveckling (2021) och Grön linje beskriver förväntad utveckling för grovkaliber 2021.

Ökningen utgörs av samma typ av verksamhet som bedrivs idag.

I anslutning till provningsverksamheten håller SBTC ammunition och explosivämnen i förråd, och sammansätter ammunition av inköpta komponenter för användning i provningsverksamheten. Sammansättningen av ammunition är mycket småskalig, ca 500 skott per år, och bedöms inte öka i någon större utsträckning.

I begränsad omfattning förekommer ömsesidigt utnyttjande av Bofors skjutfält och Villingsbergs skjutfält för övnings- och provningsverksamhet. Samarbetsavtal finns med Försvarsmakten.

Finkaliber skjuts i huvudsak inomhus i en skjutunnel och ger därför minimal miljöpåverkan. Buller från skjutning i skjutunnel hörs inte utanför skjutfältet och alla ammunitionsrester samlas upp och lämnas till metallåtervinning. Finkaliberskjutning ger oavsett skjutplats mycket begränsade bullerstörningar jämfört med mellan- och grovkaliber utanför skjutfältet. Finkaliber bedöms inte öka. SBTC bedömer att det inte behövs någon särskild begränsning i tillståndet ur miljösynpunkt för finkaliber.

Sedan 2010 är destruktionsverksamhet vid SBTC utbruten i ett eget miljötillstånd och omfattas därför inte av denna ansökan.

Datum
2021-09-10Dokumentidentitet
SBTC 21-0195

5 Lokalisering

Bofors skjutfält består av en sydlig utsträckning av den nordeuropeiska taigan, och består av ett relativt flackt moränområde täckt av barrskog, myrar och en inte obetydlig andel sjöar. Inom området finns inga bebodda hus.

Provningsverksamheten förekommer inom hela skjutfältet, men den är mer intensiv i områdets sydvästra del, som har beteckningen A. Denna del är ständigt avlyst. Områdets nordöstra del, som benämns B, C, D och E avlyses vid behov (Bild 3).

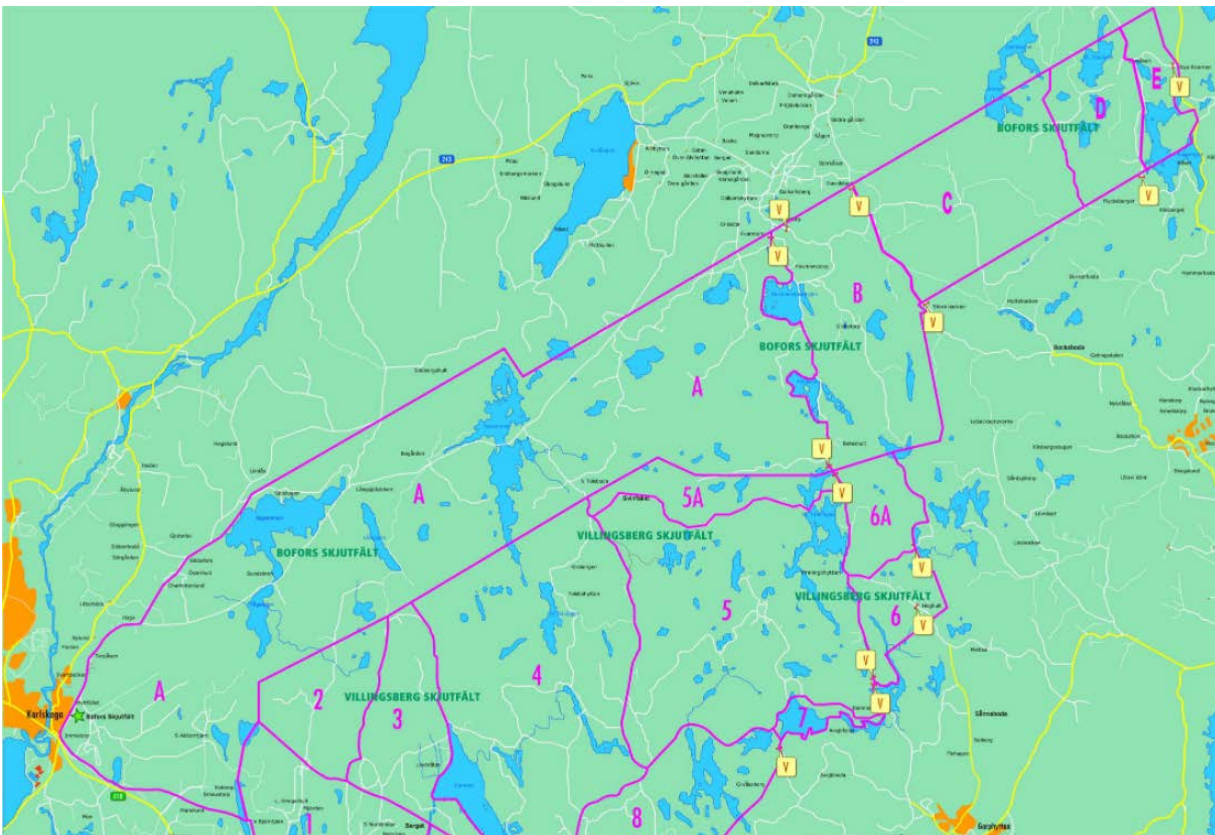

Bild 3 Område A i bilden ovan är ständigt avlyst. Område B, C, D och E är öppna när ingen skjutning pågår som påverkar dessa områden. Områdena 1 – 8 ligger på Villingsbergs skjutfält.

Bofors skjutfält är riksintresse för industriell produktion och skyddsobjekt enligt skyddslagen. I kommunernas översiktsplaner finns riksintresset beskrivet.

5.1 Alternativ lokalisering

Att omlokalisera den nu sökta skjutverksamheten till en annan plats skulle medföra längre transporter för den övervägande majoriteten av provning, eftersom dessa utgörs av ägarnas (SBD, BAE och Eurenco) provning, och dessa har sin tillverkning i Karlskoga. Att hitta ett lika stort, obebott område är i det närmaste omöjligt i dagens Sverige. Även om en annan plats skulle hittas är det inte rimligt rent ekonomiskt att bedriva verksamheten på två platser, i och med att den kräver inköp/arrende av stora markområden, uppbyggnad av omfattande infrastruktur och kostsam utrustning på två platser. Den enda möjliga förbättring ur

Datum
2021-09-10Dokumentidentitet
SBTC 21-0195

miljösynpunkt som skulle uppnås med att förlägga utökningen på annan plats är att bullerstörningarna inte skulle öka hos närboende runt Bofors skjutfält. SBTC bedömer, utifrån WSP:s bullerutredning, att den sökta utökningen inte kommer att ge någon ökning av bullerstörningar hos närboende i och med att skjuttiderna blir desamma och att huvuddelen av ökningen av grovkaliber skott kommer att förläggas till provplats Lillen, belägen mer än dubbelt så lång från närboende som Björnen (med undantag för enstaka hus som hamnar på ungefär samma avstånd, 2,4 km).

En teoretisk möjlighet är att förlägga ökningen till något av Försvarmaktens skjutfält, t ex Älvdalen. Detta medför nackdelar i form av ökning av antalet transporter, ökade kostnader, men framförallt problem att få tillgång till skjutplatser i och med att även Försvarmakten ökar sin verksamhet. SBTC ser inte detta som en tänkbar lösning framför allt p g a problemet med tillgängligheten.

6 Miljökonsekvensbeskrivning

Bolaget bedömer, på grundval av utförd miljökonsekvensbeskrivning, att den planerade verksamheten är tillåtlig enligt miljöbalken.

Det finns ingen risk att företagets verksamhet skulle innebära att någon miljö kvalitetsnorm överskrids. Verksamhetens lokalisering strider heller inte mot någon plan eller områdesbestämmelse enligt plan- och bygglagen.

Av miljökonsekvensbeskrivningen framgår att utsläpp till mark, luft och vatten kommer att öka, men detta bedöms inte ge några mätbara effekter utom eventuellt lokalt vid provplats. Miljöövervakning i form av provtagningar på ytvatten och mossa kommer att fortsätta och ge information om förändringar.

Den bullerutredning som WSP har genomfört för bolagets räkning visar att utökningen av verksamheten inte ger ökade bullerstörningar. Anledningen är att utökningen förläggs längre från bebyggelse och därmed påverkar färre boende.

En utökad verksamhet kommer sannolikt att begränsa friluftslivet mer i de nordöstra delarna av skjutfältet (områdena B-E) än vad som sker med dagens verksamhet.

En miljöaspekt som påverkas positivt av skjutfältsverksamheten är naturmiljön. På grund av verksamhetens art så begränsas tillgängligheten för människor och även möjligheten att bedriva konventionellt skogsbruk. Detta gör att fler arter har möjlighet att hitta lämpliga biotoper på skjutfältet.

6.1 Sammanfattning

Miljökonsekvensbeskrivningen innehåller följande alternativ:

0-alternativet - verksamheten fortgår enligt nuvarande tillstånd:

- Skjutfältet kommer fortfarande att vara avlyst på grund av provningsverksamheten, d v s ingen tillgänglighet för allmänheten i den sydvästra 2/3-delen av skjutfältet och begränsad under max 220 dagar i den nordöstra delen.

Datum
2021-09-10Dokumentidentitet
SBTC 21-0195

- Bullernivåerna kvarstår på dagens nivå (tillståndsgiven nivå).
- Spridningen av metallfragment till mark och vatten fortgår på dagens nivå.
- Utsläpp till luft fortgår på dagens nivå.

1-alternativet – utökad verksamhet enligt denna ansökan:

- Allmänhetens faktiska tillträde till skjutfältet kommer troligen minska i de nordöstra delarna (B-E), men redan idag kan dessa delar avlysas 220 dagar/år även om SBTC inte har utnyttjat denna möjlighet.
- Bullerstörningarna ökar inte trots ökad verksamhetsvolym p g a att utökningen i huvudsak sker av mellankaliber och att utökningen av grovkaliber i huvudsak sker vid provplatsen Lillen som ligger längre från bebyggelse än Björnen.
- Spridningen av metallfragment till mark och vatten kommer öka, men den största delen av ökningen kommer att ske med direktskjutande vapen, i mellankalibern, i olika typer av kulfång och vallar där uppsamling kan ske.
- Utsläpp till luft kommer att öka med antalet skjutna skott p g a förbränningen av krut. Läget på skjutfältet gör dock att detta inte ger någon betydande påverkan på människors hälsa eller miljön. Huvuddelen av koldioxiden kommer från förnyelsebara råvaror i form av cellulosa.
- Utsläppen till luft från transporter kommer på kort sikt troligen att öka, dock inte proportionellt med antalet skott, eftersom detta samband saknas. På längre sikt bör en övergång till förnyelsebara bränslen minska utsläppen igen.
- Förbrukningen av råvaror kommer öka jämfört med 0-alternativet, men förbrukningen beror mycket på vilken typ av provning som genomförs och är därför svår att beräkna.

Totalt sett leder 0-alternativet inte till någon förbättring ur miljösynpunkt, eftersom ökningen av verksamheten måste fortgå någon annanstans vilket ökar utsläppen från transporter. Allmänhetens tillträde till skjutfältet kan bli något större i de nordöstra delarna av skjutfältet i 0-alternativet.

6.2 Miljöförbättrande åtgärder som vidtagits för provningsverksamheten sedan 2005

Nedanstående är enbart ett axplock av alla åtgärder. Vi arbetar aktivt med ständiga förbättringar även inom provningsområdet.

SBTC har tillsammans med internationella standardiseringsorgan utvecklat en mer miljövänlig metod för brandprov, där jetbränsle och diesel har ersatts med gasol. Risken för markförorening har därmed minskat betydligt och förbränningen sker mycket renare även om det fortfarande handlar om icke-förnyelsebart bränsle.

Stora investeringar är gjorda för att minska förberedelsetiden och ständiga ”ombyggnader” inför varje prov, vilket nedbringt behovet av transporter och maskintimmar. Investeringarna inkluderar fler mätsystem och höghastighetskameror, mobila kulfångare, bepansrade kamerakojor, temperaturkammare etc. Strävan är att alla fasta provplatser skall vara fullt bestyckade för att med minimalt med förberedelser kunna husera merparten av provningar.

Datum
2021-09-10Dokumentidentitet
SBTC 21-0195

Medveten flytt av så stor mängd provning som möjligt med hänsyn till beläggning ifrån provplats Övre till provplatser längre in på skjutfältet sker kontinuerligt.

Stora investeringar har skett i uppvärmningssystem på fastighetssidan för att minska energiåtgången, liksom i elnätet för att minska tomgångsförbrukningen. Ett flertal transformatorer har eliminerats i elnätet vid övergång ifrån 500 V till 400 V matning.

Utveckling av provningsmetoderna så att så mycket mätdata som möjligt ifrån flera olika koordinerade mätsystem skall kunna samlas in vid varje skott, för att minska antalet skott som måste skjutas.

Utveckling av metoder för att ”mjukt” fånga in avskjutna projektiler så att dessa strukturellt intakta kan analyseras efter skott av kunderna. Detta minskar behovet av antal skott under utvecklingsfasen av en produkt.

Anskaffning av en 3D-röntgen och kraftigare mobil industriröntgen som tillsammans med fjärrstyrda robotar möjliggör mycket effektivare analyser vid problem under utveckling eller haverier, och därmed minskar antalet skott som måste skjutas för att fastställa grundorsaken till problemen.

7 Säkerhet

Säkerhetsaspekter i samband med hantering av explosivämnen och vapen regleras av en rad bestämmelser i annan lagstiftning. Kriterierna för den högre kravnivån i Sevesolagstiftningen är uppfyllda och en säkerhetsrapport har upprättats för den samlade verksamheten för SBTC inom Bofors skjutfält. Säkerhetsrapport har setts över i och med denna provning och bifogas denna ansökan.

8 Miljöbalkens allmänna hänsynsregler

Tabellen nedan visar en sammanställning av Miljöbalkens hänsynsregler och SBTC:s sätt att uppfylla dem.

Miljöbalkens hänsynsregler		
1 §	Bevisbördan – verksamhetsutövaren har bevisbördan.	SBTC visar i tillståndsansökan och tillhörande miljökonsekvensbeskrivning hur vår nuvarande och planerad verksamhet påverkar hälsa och miljö. Genomförda löpande omgivningskontroll ger aktuellt underlag.
2 §	Kunskapskravet	I företagets verksamhetssystem ingår kompetensutveckling för bl a hälsa, skydd, säkerhet och miljö. Resultat från vår egenkontroll ger oss löpande kunskap om effekter och påverkan.
3 §	Försiktighetsprincipen & Bästa möjliga teknik	Vid projektering och förändringar i verksamheten, samt i den dagliga verksamheten inför varje prov granskas risker för hälsan och miljön. Arbets sättet ingår i företagets verksamhetssystem. För att minimera störningar i omgivningen undviker vi i möjligaste mån att genomföra skjutprov med grovkaliber på de provplatser som ligger närmast bebyggelse.
4 §	Substitutionsprincipen	Små mängder kemikalier, volymmässigt, används i verksamheten. Däremot används en mängd olika kemikalier p g a att vår verksamhet är så diversifierad. Arbete pågår för att om möjligt minska ner antalet hälso- och miljöskadliga kemikalier.

Datum
2021-09-10Dokumentidentitet
SBTC 21-0195

5 §	Hushållnings- och kretsloppsprincipen.	Provningsverksamheten är per definition förstörande provning vilket försvårar hushållning med resurser. SBTC är ett tjänsteföretag och har i princip ingen egen tillverkning (en viss tillverkning eller modifiering av skott och laddningar kan ske) och förbrukar därför i princip inga råvaror. Det vi förbrukar mest är bergmaterial i och med att vi behöver underhålla många 10-tals mil av grusvägar och även skjutvallar/kulfång.
6 §	Lokaliseringsprincipen	Verksamheten bedrivs inom befintligt skjutfält sedan 1913. Inga nya markområden tas i anspråk. SBTC kan inte se att det ur miljö- eller säkerhetssynpunkt finns en bättre placering.
8 §	Ansvar för att avhjälpa skador	Företagets strävan är att den verksamhet som bedrivs idag inte ska bidra till nya föroreningar som kan leda till skador i mark eller vatten. Blindgångare och ammunitionsskrot tas omhand i möjligaste mån.

9 Förslag till kontroll av verksamheten

För att uppfylla SBTCs behov och kraven i förordning (1998:901) om verksamhetsutövares egenkontroll finns rutinbeskrivningar och kontrollprogram för:

- drift och underhåll av utrustning och anläggningar av betydelse för hälsa- och miljö
- mätning, miljöövervakning och rapportering
- utsläpps begränsande åtgärder och minimerad påverkan på hälsan och miljön.

Roller, ansvar och befogenheter för aktiviteter som rör hälsa, säkerhet och miljö finns dokumenterat och implementerat i verksamhetens ledningssystem som är certifierat enligt ISO 14001.

Kontrollprogrammet är redovisat till tillsynsmyndigheten 2021-04-09. Ett uppdaterat förslag till egenkontrollprogram kommer att upprättas i samråd med tillsynsmyndigheten när ett nytt tillståndsbeslut erhållits enligt denna ansökan. Utformningen av programmet kommer att anpassas till de krav på verksamheten som anges i kommande tillståndsbeslut.

Anläggningen omfattas av kraven i Naturvårdsverkets föreskrifter om miljörapport för tillståndspliktiga miljöfarliga verksamheter (NFS 2016:8). Miljörapport lämnas årligen enligt gällande föreskrifter.

10 Samråd

Närboende, företag och myndigheter har informerats om den nya ansökan. Resultat från samråd och inkomna yttranden redovisas även i miljökonsekvensbeskrivningen, avsnitt 5 och i bilaga 1 till miljökonsekvensbeskrivningen.

Vid samrådsmöte (myndighetssamrådet) framfördes en del frågor av länsstyrelsen och de närvarande kommunerna (Karlskoga, Örebro och Lekeberg). Dessa besvarades vid mötet och/eller har beaktats i denna ansökan och MKB.

Inga synpunkter har inkommit från de centrala myndigheterna, markägaren (Wikers AB), Nora kommun, Bergslagens Räddningstjänst, Nerikes Brandkår, Försvarmakten och vår hyresgäst, Forcit.

Datum
2021-09-10

Dokumentidentitet
SBTC 21-0195

Från allmänheten/närboende har inkommit tio yttranden innehållande frågor och synpunkter. Av dessa yttranden framkommer att det finns en oro för att utökningen av antal skott ska ge mer störningar, eftersom störningar redan nu förekommer. Några personer har framfört oror för att deras bostäder ska påverkas negativt. Flera önskar få buller mätt vid sina fastigheter och att begränsningar införs på bullernivåer även dagtid. Ytterligare synpunkter är att man vill ha mer information om när högbullrande skjutning kommer ske.

SBTC har beaktat de inkomna synpunkterna i denna ansökan och MKB.

11 Aktförvarare

Som aktförvarare föreslås Samhällsbyggnadsförvaltningen i Karlskoga kommun, 691 83 Karlskoga med besöksadress Skrantahöjdsvägen 35 (telefon: 0586-610 00).

Vänliga hälsningar
Saab Bofors Test Center AB

Stefan Krol, VD

Telefon 072-467 01 04
E-post stefan.krol@testcenter.se

Bilageförteckning:

- Miljökonsekvensbeskrivning inklusive underbilagor (6 st)
- Säkerhetsrapport, inklusive handlingsprogram och intern räddningsplan
- Behörig firmatecknare, registreringsbevis